

Andrzej J. Nowak

STAN I PERSPEKTYWY ROZWOJU REGIONALNEJ DYREKCJI LASÓW PAŃSTWOWYCH W BIAŁYMSTOKU

Kraina północno-wschodniej Polski. Kolebka lasów

„...Czyż nie jest powinnością każdego obywatela wiedzieć o lasach, które stanowią jedno z najważniejszych źródeł bogactwa kraju, oraz są niejako podstawą przemysłu i handlu, a tem samym spół-środkiem do utrzymania życia? Ale nie tylko sam materializm powoduje nas do poznania lasów: religia i nauka także wymagają tej wiedzy. Kto chce mieć wyobrażenie o wielkości Boga, ten niech bada dzieło stworzenia Jego: roślinność, a mianowicie lasy, Czyż nie są dowodem łask i opieki Jego nad rodem ludzkim?”

Aleksander Połujański, 13 listopada 1853 r

Bez względu na zmiany geopolityczne, zmiany ustrojowe i planowanie gospodarcze oraz ruchy społeczne, lasy trwają, żyją – o ile im się w tym nie przeszkadza – zgodnie z odwiecznymi regułami. Lasy bronią się przed nadgorliwością reformatorów i wizjonerów. Stanowią szczególną wartość ponadczasową, narodową i przebogatą. Od zawsze służyły mieszkańcom: żywiły i w razie potrzeby broniły, umożliwiały rozwój innych dziedzin gospodarki, zapewniały odpoczynek, spokój i były pożywką dla ducha. Niektóre kompleksy, zwłaszcza puszczańskie przeszły do legendy. Stały się tematem lub przynajmniej tłem arcydzieł poezji, prozy i muzyki.

Lasy tego regionu, według rejonizacji historycznej, to głównie tereny Podlasia (bez części południowej, która należy do RDLP Lublin) z fragmentem północno-wschodniego Mazowsza i Kurpi, części Suwalszczyzny (większość Suwalszczyzny znajduje się w granicach Litwy) oraz wschodniej części Mazur – dawnych Prus Wschodnich, włączonych w 1945 roku w granice naszego kraju. Lasy tu rosnące, wielki skarb północno-wschodniej krainy, to wraz z rzekami i jeziorami znak rozpoznawczy naszego regionu. To Dar Boży, cud natury, bogactwo, ozdoba, zdrowie i radość.

Zarys historii białostockiej dyrekcji lasów

Lasy wyszły z drugiej wojny światowej nielitościwie zniszczone. Były największym terenowym garnizonem, ratunkiem dla zagrożonych, ale także niemym świadkiem tragedii. Padały ofiarą pożarów i grabieży, drastycznie zmniejszyło się w nich pogłowie zwierzyny. Szacunkowa wielkość strat bezpośrednich wyniosła ok. 750 tys. ha drzewostanów całkowicie lub częściowo zniszczonych oraz prawie 75 mln m³ zrabowanego drewna. Ale straty materialne były niczym w porównaniu do strat ludzkich. Deportacje i zsyłki o charakterze eksterminacyjnym objęły ponad 100 tys. leśników i ich rodzin. Leśnicy ginęli w mordach zbiorowych na Wołyniu, w Katyniu, w obozach koncentracyjnych i łagrach. Mimo tego lasy i leśniczówki stały się miejscem działania oddziałów konspiracyjnych, zaś leśnicy wypełnili swój patriotyczny obowiązek, ginąc na leśnym posterunku, często wraz z rodzinami, nieraz w „beziemiennym dole”.

Po przejściu frontu podjęto dzieło odbudowy kraju, a to oznaczało zwiększone zapotrzebowanie na drewno. W 1944 r. upaństwowiono lasy i zakłady przemysłu drzewnego. Strukturę organizacyjną Lasów Państwowych oparto na przepisach z 1934 r. Funkcję koordynującą i kontrolną sprawowały nadal dyrekcje, z których jako pierwsze powstały: lubelska, siedlecka, rzeszowska i białostocka, która zajęła miejsce przedwojennej dyrekcji białowieskiej. Utworzenie białostockiej dyrekcji miało związek ze zmianą granicy wschodniej RP i pozostawieniem części Puszczy Białowieskiej w sowieckiej Republice Białoruskiej.

We wrześniu 1944 r. utworzono Dyrekcję Lasów Państwowych w Białymstoku. Załoga Dyrekcji Lasów Państwowych szybko dała znać o sobie w stolicy województwa. Leśnicy uczestniczyli w nietypowych zagadnieniach, takich jak usuwanie gruzów czy w wielu innych czynach społecznych, obchodach rocznic i świąt państwowych. Pomagała w sadzeniu drzew i krzewów, zgodnie z duchem czasu podejmowała zobowiązania gospodarcze. Pod koniec lat czterdziestych białostocka dyrekcja Lasów Państwowych obejmowała obszar 380 tys. ha powierzchni, w tym: kilkanaście tartaków, 2 fabryki sklejek, fabrykę suchej destylacji drewna i terpentyniarnię w Hajnówce oraz 2 gospodarstwa rybackie. Dużą wagę przywiązywano do sadzenia i odnawiania lasu na powierzchniach zniszczonych w czasie działań wojennych. Zaczynając od 240 ha w 1945 r., a dochodząc do 9,6 tys. ha w 1949 r. Zwiększono powierzchnię szkółek leśnych do 80 ha. Wspomniane potrzeby gospodarki państwowej i komunalnej sprawiały, że pozyskanie drewna we wszystkich nadleśnictwach białostockiej dyrekcji przekroczyło 720 tys. m³. Usuwano również połacie lasów zagrożone szkodnikami. Drzewa ścinano

piłami ręcznymi, które szczybiły się na wojennych odłamkach, zaś leśnicy musieli uważać na miny i niewypały. W tych czasach uaktywnili się złodzieje drewna, często trudniący się także kłusownictwem. Straż leśna przez dłuższy czas nie była w stanie poradzić sobie z tym procederem. Pod koniec lat czterdziestych białostocki oddział straży leśnej liczył 120 funkcjonariuszy włączonych do ówczesnego systemu bezpieczeństwa publicznego. Jego terenowe działania komplikowała obecność w dużych kompleksach leśnych różnych uzbrojonych band, a na dawnych Prusach Wschodnich niedobitków wojsk niemieckich. Żałośnie przedstawiał się stan zwierzyny. Liczbę łosi szacowano na kilka osobników, jeleni i dzików na kilkaset sztuk i tylko wilków obserwowano nie mało.

W grudniu 1949 r. Sejm przyjął ustawę o państwowym gospodarstwie leśnym. Powstało wtedy hasło przewodnie: „Trwałość i ciągłość użytkowania”, ale mniej zrozumiale brzmiała zasada „rozszerzonej reprodukcji socjalistycznej w gospodarstwie leśnym”. Sama praktyka bardzo często rozmijała się z ładnie brzmiącymi założeniami teoretycznymi. Powstanie Polskiej Zjednoczonej Partii Robotniczej zapoczątkowało okres nazywany kolokwialnie „nocą stalinizmu”. W gospodarce dążono do łączenia przedsiębiorstw, by można je było skuteczniej kontrolować. W Lasach Państwowych zaczął dominować sowiecki model usankcjonowany ustawą o państwowym gospodarstwie leśnym przejawiający się m.in. gospodarką nakazowo-rozdzielczą. Struktura zarządzania Lasów Państwowych przeszła reorganizację. W dyrekcjach Lasów Państwowych utworzono rejony, które stały się wyodrębnionymi przedsiębiorstwami działającymi według zasad rachunku gospodarczego, tyle że w systemie scentralizowanym, nakazowym. Na terenie województwa białostockiego funkcjonowało siedem rejonów Lasów Państwowych, obejmujących najczęściej po osiem nadleśnictw. Rejony były zlokalizowane w następujących miejscowościach: Augustów, Białowieża, Białystok, Czarna Wieś, Elk, Łomża i Suwałki. Rejonom powierzono bezpośrednio prowadzenie gospodarstwa leśnego, czyli m.in. hodowlę i ochronę lasów, ścinę i wywózki drewna, pozyskiwanie nasion.

Lata powojenne to lata wielkich wyzwań i ofiarnej pracy, dzięki czemu pozyskiwano rocznie do 1200 tys. m³ drewna oraz zapoczątkowano mechanizację prac leśnych, czego przykładem było użytkowanie w lesie pierwszych Ursusów, pił spalinowych, czy kolejek leśnych. Wybranych pracowników Lasów Państwowych ceniono i nagradzano, a cały resort uważano za ważny i rozwojowy. Przybywało etatów, wyrastało nowe pokolenie leśników, jednak obsady stanowisk bardzo często zależały od kryteriów pozamerytorycznych. Historycy zwracają ponadto uwagę na negatywne skutki ciągłych zmian organizacyjnych i narastanie biurokracji oraz na marnowanie sił i środków na

akcje propagandowe. Bardzo istotnym mankamentem była słabość kadr technicznych, także wskutek usuwania z powodów ideologicznych leśników z długim stażem zawodowym, ale niezbyt gorliwych w popieraniu nowych porządków natury ustrojowej. Rozwijano współzawodnictwo promując narzuconych już wcześniej bohaterów budowy socjalizmu. Więcej czasu poświęcano na przygotowania do pochodów pierwszo majowych, świąt i rocznic, niż na upowszechnianie nowinek technicznych, a jeśli już, to były to osiągnięciauczonych radzieckich.

Symbolem postępu w leśnictwie podlaskim stała się siedziba Zarządu Okręgowego Lasów Państwowych w Białymstoku. Biurowiec przy ul. Lipowej 51 był funkcjonalny i mieścił kilka instytucji z branży leśnej. Kamień węgielny położono w 1953 r., a leśni urzędnicy zaczęli w nim pracować w 1956 r. Natomiast w leśnictwach i gajówkach daleko od drogi panowały nadal warunki siermiężne. Ręcznie piłowano drzewa, kłoc drewniane wożono wozami chłopskimi. Zimą żelazne porcje stanowiły pajdy chleba ze słoniną i domowy napój rozgrzewający.

W okresie tak zwanej „Małej stabilizacji” (lata 1959–1968) utworzono Naczelny Zarząd Lasów Państwowych w Ministerstwie Leśnictwa i Przemysłu Drzewnego. Powiększono kompetencje Okręgowych Zarządów Lasów Państwowych oraz usamodzielniono nadleśnictwa. Usilnie poprawiano bardzo zaniedbaną infrastrukturę, modernizowano leśniczówki oraz gajówki, do których doprowadzono linie energetyczne i telefoniczne. Kontynuowano, nie bez oporu, rozwój mechanizacji. Podejmowano temat poprawy warunków pracy załóg. Zwracano większą uwagę na stan bezpieczeństwa.

W 1964 r. w lasach Białostoczczyzny pracowało ogółem ok. 10,5 tys. osób. Technicy i inżynierowie stanowili prawie 10% wszystkich zatrudnionych, urzędnicy z obsługą biur 5%, służby ochronne 8%, a robotnicy 77%. 18 grudnia 1968 r. ukazało się rozporządzenie Rady Ministrów o powołaniu Lasów Państwowych jako organizacji gospodarczej z osobowością prawną i jednocześnie uprawnioną do działania w charakterze organu administracji państwowej. Na fali entuzjazmu początku lat siedemdziesiątych lasy budziły większe zainteresowanie społeczne, lepiej uświadamiano sobie ich walory pozaprodukcyjne, w tym wpływ na zdrowie i samopoczucie mieszkańców. Coraz częstsze stały się apele o ochronę lasów, które padały ofiarą pożarów, szkodników owadzych, inwestorów budowlanych, uczestników wycieczek. W takich okolicznościach powtarzały się inicjowane i wspierane przez leśników akcje sprzątania lasów, promowania właściwych zachowań, ale również wprowadzano dotkliwsze kary dla uporczywych niszczycieli. W tym okresie szczególnie zwracano uwagę na planowanie i wyznaczanie szlaków turystycznych wiodących przez lasy, tworzenie miejsc biwakowych, miejsc

postoju pojazdów. Powstawały znaki, tablice informacyjne, czy oryginalne zadaszania w stylu puszczańsko-folklorystycznym, dostrzegane zwłaszcza przez gości z zagranicy. Bogactwo i piękno lasów Białostoczczyzny, zwłaszcza Puszczy Białowieskiej opisywano w folderach i albumach. Demonstrowano urok krainy poprzez zdjęcia i plakaty.

W połowie lat siedemdziesiątych zmniejszono liczbę zarządów okręgowych z 17 do 10, wtedy to połączono zarząd białostocki z zarządem siedleckim, wskazując Białystok jako siedzibę dyrekcji Lasów Państwowych. W tym samym roku wszedł w życie nowy podział administracyjny kraju, co spowodowało korektę granic m.in. między okręgiem białostockim i olsztyńskim. W latach siedemdziesiątych rozpoczęła się też komputeryzacja Lasów Państwowych. Z rozmachem realizowano liczne inwestycje. Naukowcy z Instytutu Badawczego Leśnictwa wprowadzali innowacyjne rozwiązania. Mobilizowały się załogi, zarządzano kolejne czyny społeczne. Za wyróżniającą się uznano wystawę leśnictwa zorganizowaną w 1973 r. w Białymstoku z okazji Dożynek Centralnych. 4 listopada 1980 r. powołano przy Okręgowym Zarządzie Lasów Państwowych w Białymstoku Zakładową Komisję NSZZ „Solidarność”. Po 13 grudnia 1981 roku wielu leśników dołączyło do protestów ulicznych, nabrały ostrości dyskusje, powtarzano przesłania o wolności i demokracji. Niebawem ważną rolę odgrywał w tym okresie Kościół katolicki z Ojcem Świętym Papieżem Janem Pawłem II. W 1983 r. powstała Federacja Związkowa Leśników. Jej wiceprzewodniczącym na szczeblu centralnym został leśnik z białostockiej dyrekcji.

Po wystąpieniach robotniczych, studenckich oraz stanie wojennym, sprawy gospodarcze przesłoniła polityka. Wybór kardynała Karola Wojtyły na papieża oraz aktywna działalność NSZZ „Solidarność” zapoczątkowały narodziny III Rzeczypospolitej jako państwa w pełni suwerennego i demokratycznego. Wydarzenia te otworzyły szeroko drzwi dla wielkich zmian i przeobrażeń nie tylko polskiego społeczeństwa i państwa polskiego, ale również Europy i Świata. Wszystkie elementy nowej rzeczywistości (szalała hiperinflacja ponad 500% w 1990r., ukryte bezrobocie, przestarzały i nieefektywny przemysł, zacofane rolnictwo) wywierały ogromny wpływ na polskie lasy i leśnictwo, które musiało się dostosować do nowych i ciągle zmieniających się warunków transformacji ustrojowej (zmniejszenie zatrudnienia ze 107 tys. do 26 tys. osób).

Okręgowy Zarząd Lasów Państwowych w Białymstoku gospodarował na powierzchni 628 tys. ha lasu. Obejmował zarządem 31 nadleśnictw. Dysponował zespołami składnic, ośrodkami transportu leśnego oraz ośrodkiem remontowo-budowlanym. W okresie działania OZLP Białystok pozyskano ponad 40 mln. m³ drewna. Do tego dodać jeszcze trzeba tysiące ton żywicy

i tysiące metrów sześciennych karpiny. Wymagało to ogromnego wysiłku organizacyjnego, w tym pomocy miejscowych samorządów.

Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Białymstoku

W wyniku zmian wprowadzonych ustawą o lasach z 1991 r., 1 stycznia 1992 r. przekształcono Okręgowy Zarząd Lasów Państwowych w Białymstoku w Regionalną Dyrekcję Lasów Państwowych w Białymstoku. Białostocka dyrekcja Lasów Państwowych, jedna z 17 w Polsce, nadzoruje 32 jednostki terenowe, w tym 31 nadleśnictw oraz Zakład Transportu i Spedycji LP w Giżycku. Lesistość regionu w ciągu siedmiu dekad wzrosła z 21,5% do 28%. Wielkim sukcesem było zalesienie od drugiej wojny światowej ponad 220 tys. ha gruntów porolnych lub nieużytków. Te spektakularne zalesienia miały miejsce szczególnie w Nadleśnictwach Bielsk i Krynki. Nadleśnictwa Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych nadzorują również lasy prywatne na powierzchni blisko 170 tys. ha.

W nadleśnictwach białostockiej dyrekcji Lasów Państwowych różnorodność biologiczna lasów jest obszarem niezwykle ważnym. Chronimy ją przed wieloma zagrożeniami – kłeskami żywiołowymi, plagami owadów, chorobami drzew, pożarami, zanieczyszczeniami, także przed skutkami kłusownictwa czy wandalizmu. W ten sposób nie tylko dbamy o przyrodę, ale też umożliwiamy Polakom bezpieczne korzystanie z jej dóbr – bezpieczne zarówno dla nich, jak i dla samych lasów. Dbamy również o to, by gospodarka leśna dostarczająca na rynek uniwersalny surowiec ekologiczny jakim jest drewno, prowadzona była zgodnie z zasadami zrównoważonego rozwoju, uwzględniającego wszystkie funkcje, jakie pełnią lasy. Potwierdzają to m.in. dwa międzynarodowe certyfikaty posiadane przez nadleśnictwa Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Białymstoku.

Współczesna gospodarka leśna nadleśnictw RDLP w Białymstoku kładzie nacisk na zachowanie zasobów genowych i selekcję głównych gatunków lasotwórczych. Realizuje się je poprzez program selekcji i nasiennictwa we wszystkich tutejszych nadleśnictwach. Spośród wyróżniających się zasobnością, pokrojem drzew i drzewostanów wytypowano: 2025 ha wyłączonych oraz 28881 ha gospodarczych drzewostanów nasiennych oraz 1220 najbardziej dorodnych drzew matecznych, które wraz z 105 ha plantacji nasiennych stanowią bazę nasienną do zakładania nowych upraw z nasion pochodzących z najlepszych i odpornych na zagrożenia drzewostanów. W 28 z 31 nadleśnictw Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Białymstoku istnieją szkółki leśne, zajmujące łączną powierzchnię 133 hektarów. W 2014 roku została uruchomiona kontenerowa szkółka leśna w Nad-

leśnictwie Suwałki, produkująca sadzonki z zakrytym systemem korzeniowym. Ta najnowocześniejsza szkółka leśna w tej części kraju produkuje rocznie blisko 4 mln. szt. sadzonek świerka, dębu, olszy i innych gatunków na potrzeby nadleśnictw północno-wschodniej Polski. Produkuje się na nich rocznie 50 mln sztuk sadzonek: sosny, świerka, modrzewia, dębu, brzozy, olchy czarnej, jesionu wyniosłego, lipy drobnolistnej, klonu zwyczajnego wiązu, grabu i innych gatunków biocenotycznych. Nasion do redukcji szkółkarskiej dostarczają dwie wyłuszcarnie nasion w Nadleśnictwach Czarna Białostocka i Maskulińskie.

Procentowy udział siedlisk borowych jest największy i wynosi – 60,6%, siedlisk lasowych jest 32,8%, natomiast olesów – 6,7%. W układzie klas wieku przeważają drzewostany w wieku 21–80 lat. Zostało to spowodowane nadmierną eksploatacją w latach II wojny światowej i pierwszych latach powojennych oraz prowadzonym zalesieniem gruntów porolnych, głównie w latach 50. i 60. XX wieku.

Funkcjonowanie organizacji Lasów Państwowych, w tym Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Białymstoku pozwala zabezpieczać i odpowiednio wykorzystywać olbrzymi majątek narodowy, jakim są lasy. Racjonalna gospodarka leśna oraz ogromny trud i zaangażowanie białostockich leśników włożone w zagospodarowanie lasu przyniosło po upływie kilku dziesięcioleci pożądane rezultaty – nastąpił wzrost wskaźników charakteryzujących stan zasobów drzewnych. Obecnie są one następujące: przeciętna zasobność – 254 m³/ha, przeciętny przyrost – 4,23 m³/ha, przeciętny wiek drzewostanów – 60 lat. Wzrost miał miejsce, mimo licznych przeciwności natury: masowego występowania szkodliwych owadów, pożarów i huraganów. Dużym sukcesem białostockich leśników było szybkie i sprawne uporządkowanie powierzchni w Puszczech Piskiej, Boreckiej i sąsiednich nadleśnictw, powstałych w wyniku huraganu w dniu 4 lipca 2002 roku. Wielkość tych szkód osiągnęła niespotykana skalę. Wichura osiągająca momentami prędkość 170 km/h, spustoszyła drzewostany, powodując w sumie zniszczenie 45,4 tys. ha lasów w kilkunastu nadleśnictwach. Szkody w drzewostanach były skoncentrowane w pasie o długości 130 km i szerokości 15 km. Najsilniejsza nawałnica objęła obszar wokół Pizsa, o promieniu około 20 km. W wyniku katastrofy zgłoszono blisko tysiąc uszkodzeń budynków w kilku gminach. Wiatr i połamane drzewa uszkodziły linie energetyczne i telefoniczne. Zanotowano zniszczenia samochodów, wywrócenia łodzi i dwa pożary budynków. Połamane drzewa zatarasowały drogi oraz linie kolejowe. Rannych zostało kilkanaście osób. W ciągu niespełna 1,5 roku pozyskano i sprzedano z tych terenów 2,6 mln. m³ drewna nie dopuszczając do jego deprecjacji. Nadleśnictwa dotknięte huraganem na likwidację skutków

nawałnicy, pozyskanie drewna, czyszczenie powierzchni i remonty dróg, przeznaczyły w latach 2002–2004 z własnych środków blisko 120 mln zł. Dziś, wszystkie zniszczone przez huragan z 4 lipca 2002 r. powierzchnie leśne są odnowione i pielęgnowane. Podobnie szybkie i skuteczne uprzątnięcie szkód od huraganów i zagospodarowanie powierzchni leśnych miało miejsce w Nadleśnictwach Dojlidy, Supraśl i Żednia w 2016r. w Puszczy Knyszyńskiej. Uprzątnięto stamtąd ponad 500 tys. m³ drewna.

Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Białymstoku posiada certyfikat PEFC obejmujący wszystkie nadleśnictwa działające na obszarze administracyjnym, jak również certyfikat FSC obejmujący 28 nadleśnictw. Certyfikaty są gwarancją prowadzenia przez RDLP w Białymstoku trwałej i zrównoważonej gospodarki leśnej. Lasy administrowane przez nadleśnictwa RDLP w Białymstoku są zarządzane zgodnie z międzynarodowymi standardami ochrony środowiska, poszanowaniem wartości społecznych miejscowej ludności, przy jednoczesnym zachowaniu równowagi między zasadami ekonomicznego prowadzenia gospodarki leśnej, a utrzymaniem trwałości ekosystemów leśnych.

Podlaskie lasy bezdyskusyjnie uważa się w Polsce za jedne z najbardziej zróżnicowanych biologicznie. Postrzegane są przez to jako bardziej ciekawsze oraz najbardziej zasobne. Na przykład w nadleśnictwach w Puszczy Białowieskiej wykonywane są jedynie prace hodowlano-ochronne. Pozyskanie drewna, to wyłącznie efekt działań proekologicznych, nie mających nic wspólnego z ekonomicznymi uwarunkowaniami funkcjonowania Puszczy. Lasy Państwowe od lat przeznaczają kilkadziesiąt milionów złotych rocznie, aby zagwarantować trwałość wyznaczonych form ochrony przyrody w Nadleśnictwach Białowieża, Hajnówka i Browsk.

Podlaskie lasy są bardziej naturalne niż te na Zachodzie Europy, bardziej zasobne i naznaczone wydarzeniami historycznymi. Od lat transformacji zaczęto stosować zwiększone rygory w zakresie ochrony siedlisk. Pozyskano fundusze na poprawę infrastruktury, edukację i ochronę przyrody. Nadleśnictwa i Regionalna Dyrekcja Lasów Państwowych w Białymstoku w ostatnich dwóch dekadach realizowały liczne projekt przyrodnicze finansowane ze źródeł zewnętrznych takich jak: LIFE+, NFOŚiGW, PROW, Fundusze Norweskie i inne. Były to między innymi następujące przedsięwzięcia: „Ochrona i tworzenie małej retencji na terenach nizinnych”, „Rewaloryzacja terenów popolygonowych”, „Świadomi zagrożenia” – projekt ochrony przeciwpożarowej lasów, „Polepszenie stanu oraz zasięgu lęgowej populacji orlika krzykliwego w Puszczech Białowieskiej i Knyszyńskiej”, „Czynna ochrona nizinnej populacji głuszca w Puszczy Augustowskiej”. Kontynuowany od wielu lat projekt „Ochrony żubra w północno-wschodniej Polsce

– w Puszczech Boreckiej, Knyszyńskiej i Białowieskiej” oraz od niedawna również w Augustowskiej, czy „Tradycyjne bartnictwo ratunkiem dzikich pszczół w lasach” – program z sukcesem przeprowadzony w Puszczech Augustowskiej, Piskiej, Knyszyńskiej i Białowieskiej.

Leśnicy są źródłem bogatej wiedzy o polskich lasach, jej historii i walorach przyrodniczych. Jesteśmy zaangażowani w działania edukacyjne i promocyjne, które pozwalają Polakom lepiej poznać ważny element dziedzictwa narodowego, jakim są lasy. Leśnicy od lat wspierają szkoły na różnych etapach edukacji. Wspólnie z organizacjami pozarządowymi organizujemy jednorazowe i cykliczne akcje służące poszerzeniu wiedzy o lesie, przyrodzie oraz ekologii. Współpracujemy także z ośrodkami naukowymi, wspierając badania w dziedzinie leśnictwa. Prelekcje o dziejach narodowych w ostępach Podlaskich borów, cieszą się uznaniem i są rekomendowane przez wielu historyków. Do znanych i popularnych w tutejszym regionie tematów historycznych opisywanych przez nadleśnictwa są informacje pokazane na Ścieżce Powstania Styczniowego przebiegającej przez obszar Puszczy Knyszyńskiej, nagrodzonej laurem Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej i na Szlaku Orła Białego, przebiegającego ostępami Puszczy Augustowskiej. W licznych nadleśnictwach remontowane są zaniedbane militarne relikty dawnych wojen, a leśnicy, będący członkami grup rekonstrukcyjnych, biorą udział w popularnych i edukacyjnych inscenizacjach.

Perspektywy rozwoju Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Białymstoku

Każdego dnia prawie 2 tys. osób zatrudnionych w Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Białymstoku pracuje z zaangażowaniem po to, by polskie lasy przetrwały i rozwijały się. Czynią to w coraz lepszych warunkach. Tradycję Lasów Państwowych łączymy bowiem z najnowszymi osiągnięciami nauki oraz techniki. Wprowadzamy maszyny leśne najnowszej generacji, sprzęt pomiarowy, monitoringowy i inne narzędzia pracy, które zapewniają bezpieczeństwo, szybkość i skuteczność naszych działań. Ogromną wagę przykładamy do wykorzystania narzędzi informatycznych. System Informatyczny Lasów Państwowych, gromadzący dane i przetwarzający je, wspomaga zarządzanie lasami, planowanie działań gospodarczych i nadzór nad nimi. Drewno z lasów państwowych można kupować przez internet – w Portalu Leśno-Drzewnym i aplikacji e-drewno. Wszystkie te nowoczesne rozwiązania wynikają z tego, że dla leśników las jest nie tylko miejscem pracy, ale także pasją która rozwija całe przedsiębiorstwo.

Jednym z naszych podstawowych zadań jest udostępnianie lasów całemu społeczeństwu. Opieka państwa nad ogromną większością z nich zapewnia

fundamentalną korzyść – swobodny dostęp wszystkich obywateli do lasów. Wszystkich szukających w lesie wypoczynku zawsze serdecznie zapraszamy do skorzystania z bogatej oferty turystycznej nadleśnictw w Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Białymstoku. Czekają w nich ośrodki wypoczynkowe, leśniczówki, pokoje gościnne, pięknie położone wśród leśnych ostępów. Lasy białostockiej dyrekcji, czekają na gości, turystów, znawców, naukowców, miłośników przyrody, hobbystów, także myśliwych, w tym amatorów łowów bezkrwawych. Zachęcamy do nawiązania do tradycji dawnych wieków, staramy się pozyskać nowych mecenasów przyrody i cieszyć się z mnogości zakochanych – nie tylko w naszych przepięknych borach.

Leśnicy zawsze powtarzali, że lasy podlegają szczególnej ochronie, winny być zachowane dla następnych pokoleń. Lasy mają zasadnicze znaczenie dla rozwoju gospodarczego oraz dla wszelkich form życia. Wszelkich – czyli życia każdego z nas również.

Literatura

1. Broda J., Dzieje najnowsze leśnictwa w Polsce 1918–2006, Tom I i II, Polskie Towarzystwo Leśne, Warszawa 2007.
2. Kronika Regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Białymstoku. Manuskrypt. Archiwum RDLP w Białymstoku.
3. Łapiński W., Przyroda i leśnictwo Krainy Puszczy i Jezior w zasięgu regionalnej Dyrekcji Lasów Państwowych w Białymstoku. Białystok 2005 Wydawnictwo Włodzimierz Łapiński.
4. Połujański A., Opisanie lasów Królestwa Polskiego i Guberni Zachodnich Cesarstwa Rosyjskiego pod względem historycznym, statystycznym i gospodarczym. Tom I. Warszawa 1854.
5. Z dziejów Lasów Państwowych i Leśnictwa Polskiego 1924–2004, Tom III Lata powojenne i współczesność. Praca zbiorowa pod redakcją Andrzeja Szuleckiego. Warszawa CILP
6. Strony internetowe:
www.lp.gov.pl
www.bialystok.lasy.gov.pl

Mgr inż. Andrzej Józef Nowak
Dyrektor Regionalnej Dyrekcji
Lasów Państwowych w Białymstoku

Referat z sesji naukowej nt.: "Gospodarka w lasach na gruntach porolnych" z okazji 118 Zjazdu Delegatów Polskiego Towarzystwa Leśnego w Supraślu, 14-16.06.2018 r.